

Мушинський Андрій

канд. біол. наук, доцент кафедри

Левицька Вікторія

канд. вет. наук, асистент кафедри

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

МОНІТОРИНГ І ДІАГНОСТИКА ТРАНСМІСИВНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТВАРИН

Трансмисивні хвороби представляють серйозну загрозу здоров'ю населення в усьому світі. Це група хвороб, біологічними переносниками збудників яких є кровосисні членистоногі (іксодові кліщі, блохи, комарі тощо). Актуальність вивчення даних захворювань тварин і людини в галузі ветеринарії та медицини не викликає сумніву. Незважаючи на всесвітню значимість даної проблеми, її вивчення можливе тільки за допомогою сучасних діагностичних лабораторій, оснащених спеціалізованими тест-системами провідних світових виробників [1-3].

Для виявлення збудників, що передаються комахами, недостатньо тільки простих візуальних методик «виявлення під мікроскопом», так як це можливо лише на обмежених етапах розвитку збудника в організмі. Неможливо також за життя тварини виділити збудників з тканин і органів прямими методами, якщо невідомо конкретне місце їх локалізації [4, 5].

Більшості трансмісивних хвороб можна запобігти за допомогою заходів по боротьбі з переносниками, проте необхідно забезпечувати належний рівень їх якості [6].

Метою наших досліджень є вивчення видового складу, поширення іксодових кліщів, що паразитують на тваринах західного регіону України, моніторинг трансмісивних захворювань імунологічними методами і розробка заходів боротьби з кліщами з урахуванням їх біологічного циклу.

В результаті проведеного моніторингу видового складу іксодових кліщів, ідентифіковано три види: *Dermacentorreticulatus*, *Ixodesricinusta* *Ixodeshexagonus*. Домінуючими видами були: *D. reticulatus* - 71% та *I. ricinus* - 28,6%, проте *I. hexagonus* був виявлений лише у котів (0,42%).

З'ясовано, що з досліджених кліщів методом полімеразної ланцюгової реакції: 74% - інвазовані *CandidatusNeoehrlichiamikurensis*; 39% - інфіковані *Rickettsiaspp.*; у 16% кліщів виявляли *Bartonellaspp.*; у 5,8% - *Anaplasmaphagocytophilum*. Наші дані показують, що ризик зараження кліщовими патогенами у західних областях України є досить високим.

Паразитоценози з декількох збудників – доведений факт також багатьма іншими дослідниками, що свідчить про обов'язкову диференційну діагностику всіх трансмісивних збудників одночасно. Для діагностики трансмісивного інфікування неефективно дослідження тільки щодо одного збудника. Як правило, клінічна картина розвивається саме при мікст-інфікуванні, коли імунокомпетентні клітини не справляються одночасно з різними класами збудників, і спостерігається потужний імунологічний збій у всьому організмі тварини, що призводить до летальних наслідків, онкологічних процесів і неефективності лікування на більш пізніх стадіях. Адже лікування бабезіоза і ерліхіоза проводиться різними препаратами, а наявність одного збудника не виключає наявності іншого.

Діагностика трансмісивних захворювань рутинними методами складна. Контролювати поширеність цих захворювань можливо тільки за умови використання

сучасних імунологічних методик. Основний доступний і надійний діагностичний метод – скринінгова перевірка наявності специфічних антитіл методом ІФА. Відсутність даних патогенів в організмі доводиться відсутністю до них антитіл. Після елімінації збудника антитіла до нього зникають через деякий період часу.

Відсутність паразитів при дослідженні прямими методиками в досліджуваних зразках не виключає діагноз при наявності клінічної картини і вимагає дообстеження серологічними, біохімічними, імунохроматографічними, молекулярними та іншими методиками.

Список використаних джерел

1. Прус М.П., Гаврилова І.П., Драгущенко О.О., Ігнатенко Н.А, Шайдюк М.В. Поширення трансмісивних хвороб собак в Україні. *Світ Ветеринарії*. 2012. № 4.
2. Levytska V., Mushynskyi A. Comparison of the efficiency of classical methods and express method for carbon marking of bovine babesiosis. XIIIth SLOVAK AND CZECH PARASITOLOGICAL DAYS XIII. Parasites in the Heart of Europe 2. Košice, Slovakia, 2018. P. 35.
3. Хайтович А.Б., Коваленко І.С. Природні вогнища інфекцій на території України. *ArcReview*. 2006. Вип. No 4 (39).
4. Wirtgen, M., Nahayo, A., Linden, A., Garigliany, M., Desmecht, D., Detection of *Anaplasma phagocytophilum* in *Dermacentor reticulatus* ticks. *Vet. Rec.* 2011. 168. 195.
5. Otranto D, Dantas-Torres F, Breitschwerdt EB. Managing canine vector-borne diseases of zoonotic concern: part one. *Trends Parasitol.* 2009;25:157–63.
6. Víchová B, Miterpakova M, Iglódyová A. Molecular detection of co-infections with *Anaplasma phagocytophilum* and/or *Babesia canis canis* in *Dirofilaria*-positive dogs from Slovakia. *Vet Parasitol.* 2014;203:167–72.

Приліпко Леся

викладач

коледж ПДАТУ

Приліпко Тетяна

доктор с.-г. наук, професор

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

НОРМАТИВНО–ЗАКОНОДАВЧА БАЗА ВИКОРИСТАННЯ ГМО В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВІСТІ УКРАЇНИ

Сьогодення характеризувалось видатними досягненнями науково-технічного прогресу, що радикально змінили життя людини. Зокрема, створення нових харчових продуктів із заданими властивостями; виробництво харчового та кормового білка, ветеринарних препаратів; розведення високопродуктивних тварин і мікроорганізмів з новими і посиленними властивостями і ознаками [3, 6].

У теперішній час спектр використання ГМО надто широкий: забезпечення